

Муниципальное казенное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №1»
с. п. В-Балкария Черекского района КБР
361813 с. В-Балкария. ул. Таулуева 93 тел. 79-2-48, 79-2-25

Творческий конкурс
Творческий конкурс
"Санар кибик туююлдю хакъынгы,
Ёкюл болуп, жакълайса халкъынгы..."

Кёчгюнчюлюк - халкъны
жюрегинде унутулмазлыкъ ауруу

*Учащаяся 9 «Б» класса
Бозиева Милана
Руководитель: Атабиева Зайда Ахмедовна,
учитель балкарского языка и литературы*

2016 г.

Кёчгюнчюлюк - халкъны жүрегинде унутулмазлыкь ауруу

*Вагонлада сынагъан кыйынлыкьны
жиламукьсуз киши да айталлыкь туююлдо....*

Кёчгюнчюлюк... Бу ачы сёз кёп адамгъа кыйынлыкь, жарсыу келтиргенди. Мени миллетим да аладан бири эди. Таулуланы кьолгъа сауут алаллыкь жашлары урушха кетип, Ата журтларын фашист уучлаучуладан кьоруулай эдиле. Анала, эгечле аланы хорлам бла кыйтырларын сакълай эдиле. Аланы ол умутларын кёчгюнчюлюк бузду.

Тиширыула, къартла, сабийле узакь, белгисиз жолгъа атланган эдиле. Аланы санында мени анамы анасы Мадинка бар эди.

Мени анамы анасы Атабийланы Дугайны кызы Мадинагъа 85 жыл болады. Кёчгюнчюлюкню юсюнден ол манга хапар айтханды.

- Мен сабий эдим бизни кёчюрген заманда. Мени онбир жылым бола эди. Мартны жетисинде кече бла бизни юйюбюзге солдатла келгенде, не болгъанын ангыламай кьалгъан эдик. Бизни элтип, вагонлагъа кьююп Киргизиягъа атдыла. Биз алты сабий бола эдик: эки эгечим бла, юч а къарындашым. Уллу къарындашым Мухаммет армияда эди. Аны юйюрю бар эди. Къатыны ауруп ёледи да, сора жашы Хусей ёксюзлей къалады. Аны уа анасыны эгечи алып кетгенден сора, анабыз Иза ол сабийни ызындан сыйырыргъа уллу суудан ётеме деп, кесин суугъа алдырады. Алайда узбекли кишиле кёрюп, анабызны суудан кьутхарадыла. Киргизиягъа келгенде эллиле «адам ашауцула келгендиле» деп, бизни бырнак этип тургъандыла. Анда не аш жокь, не юй жокь. Беш айдан а атам Дугъай ауруп ёледи, юч айдан а анабыз Иза ёледи. Биз а ёксюз къалабыз. Эгечим Лиза да он сегиз жылында ауруу тийип ёледи. Сора бир къарындашым Сафарны уа онбеш жылында «несовершеннолетни» деп, немислиле кетгенден сора сегиз жылгъа тюргеге тутуп кетедиле. Бир эгечим Шемшият а – юйдегили, сабийлери да ууакь эди. Быстыр жууаргъа сапыныбыз болмай, ашаргъа ашыбыз болмай, кьерге кийимибиз болмай, мен ёксюзле бла кьалдым. Юсуп, къарындашым, ишлерге гитчечик болуп, мен а экибизге аш этер ючюн мамукьда ишлеп, анга уа бир кило гыржын бере эдиле, ма алай кыйналып жашагъанбыз. Сора биз артха келебиз да къарындашым Мухаммет да армиядан келеди, Мухамметни жашын Хусейни атасына

берип кетедиле. Мухаммет армиядан келгенден сора юйдегили болады, аны кьатыны уа «мен ёксюз сабийни кёлюн алаллыкь туююлме, кьозу эт бла бакьсам да керек туююлдю» деп, кьатына да кьоймады. Сора Юсуп болгьанлай болур деп, Хусейни уа мен алдым. Сафар да тутулгьан жеринден келеди да, орус кьатын алады. Ол а бир иги тиширыу. Ол аны бла насыплы жашап тургьанлай, тургьан жерине кьайтыргьа кьадары болмай, анда ёледи.

Бу кьадар кьыйынлыкьны кёргенлей да, ыннам жашаугьа итингенлей турады. Ол уллу юйюр ёсдюргенди. Огьурлу ынна болгьанды. Биз, аны туудукьлары, анга саурукь тилейбиз, кёп жашарын сюебиз.

Жер башында
халкьла уруш этмей,
кьарындаш халда
жашасала сюеме.

Урушну,
кёчгюнчюлюкню
хатасындан бир адам да
ачымасын. Туугьан
кьыралыма тынчлыкь эсенлик тежейме.

